

Εξαρτημένος ή πλάγιος υποθετικός ονομάζεται ο υποθετικός λόγος του οποίου η απόδοση δεν βρίσκεται στην κύρια πρόταση.

Σε αυτή την περίπτωση η απόδοση του υποθετικού λόγου μπορεί να βρίσκεται:

α) σε δευτερεύουσα πρόταση (ειδική, πλάγια ερωτηματική, τελική, ενδοιαστική, συμπερασματική ή οποιαδήποτε άλλη δευτερεύουσα πρόταση)

Ἀγησίλαος ἔλεγεν **ὅτι** εἰ μὲν βλαβερά τῇ Λακεδαίμονι **πέπραχώς εἶη, δίκαιος εἶη** ζημιουῖσθαι. (μτφρ. ο Ἀγησίλαος ἔλεγε ὅτι ἀν ἔχει βλάβει τῇ Λακεδαίμονα, εἶναι δίκαιο νὰ τιμωρηθεῖ.)

Δηλώνει τὸ πραγματικὸ. (Εἰ μὲν βλαβερά τῇ Λακεδαίμονι πέπραχα, ζημιοίμην.)

Λύσανδρος εἶπεν **ὅτι ὑποσπόνδους ὑμᾶς ἔχοι**, εἰ μὴ ποιήσετε ἅ Ἰθραμένης κελεύει. (μτφρ. Ὁ Λύσανδρος εἶπε ὅτι θὰ συνάψῃ με εσᾶς ἀνακωχή, ἀν δὲν κάνετε ὅσα ὁ Ἰθραμένης διατάζει.)

Δηλώνει τὸ πραγματικὸ. (Εἰ μὴ ποιήσετε ἅ Ἰθραμένης κελεύοι, ὑποσπόνδους ὑμᾶς ἔχω.)

Ὡς εἶπεν ὁ Σάτυρος **ὅτι**, εἰ μὴ σιωπήσειεν, **οἰμώξοιτο**, ἐπήρετο. (μτφρ. Ὅταν, δηλαδῆ, τοῦ εἶπε ὁ Σάτυρος ὅτι, ἀν δὲν σιωπάσει, θὰ κλάψῃ πικρά, αὐτὸς ἀπάντησε ρωτώντας τον.)

Δηλώνει τὸ προσδοκώμενο. (Ἐὰν μὴ σιωπήσης, οἰμώξῃ.)

Σκέψασθε, εἰ ἦμεν νησιῶται, **τίνες ἂν** ἀληπτότεροι **ἦσαν**. (μτφρ. Ἀναλογιστεῖτε, ἀν ἡμασταν νησιῶτες, ποιοὶ θὰ ἦταν πιο ἀπρόσβλητοι.)

Δηλώνει τὸ μὴ πραγματικὸ. (Εἰ ἦμεν νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν.)

Οὐ τούτου γέ' κατέμεινεν, ἀλλ' εὖ εἰδὼς ὅτι, εἰ στρατηγοῖη, λέξιαν ἂν οἱ πολῖται ὡς Ἀγησίλαος, ὅπως **βοηθήσει** τοῖς τυράννοις, πράγματα τῇ πόλει παρέχει. (μτφρ. Δὲν ἔμεινε βέβαια γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ, ἀλλὰ ἐπειδὴ γνώριζε ὅτι, ἀν ἀσκούσε καθήκοντα στρατηγού, θὰ πούνε οἱ πολῖτες πως ὁ Ἀγησίλαος, γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς τυράννους, προξενεῖ ἀναστάτωση στὴν πόλη.)

Δηλώνει τὸ προσδοκώμενο. (Ἐὰν στρατηγῶ, βοηθήσω τοῖς τυράννοις.)

Ἔλεγον ὡς κίνδυνος εἶη, **μὴ** καὶ οἱ Ἕλληνες, εἰ ταῦτα αἰσθoinτο, **συσταῖεν**. (μτφρ. Ἐλεγον πως υπήρχε κίνδυνος μήπως καὶ οἱ Ἕλληνες ἀποστατήσουν, ἀν μάθαιναν αὐτά.)

Δηλώνει τὸ προσδοκώμενο. (Ἐὰν ταῦτα αἰσθωνται, καὶ οἱ Ἕλληνες συστήσονται.)

Οἱ δὲ ἀπελογοῦντο ὡς οὐκ ἂν ποτε οὕτω μῶροι ἦσαν, ὡς, εἰ ἦδεσαν καταλαμβανόμενον τὸν Πειραιᾶ, ἐν τῷ ἄστει ἂν ὑποχειρίους αὐτοὺς **παρεῖχον**. (μτφρ. Αὐτοὶ ἔλεγον ἀπολογούμενοι πως δὲν θὰ ἦταν τόσο ἀνόητοι, ὥστε, ἀν γνώριζαν ὅτι κυριεύεται ὁ Πειραιᾶς, νὰ παραδίδονταν υποχείριοι στὴν πόλη.)

Δηλώνει τὸ μὴ πραγματικὸ. (Εἰ ἦσμεν καταλαμβανόμενον τὸν Πειραιᾶ, ἐν τῷ ἄστει ἂν ὑποχειρίους ἡμᾶς αὐτοὺς παρείχομεν.)

β) σε ἀπαρέμφατο (ειδικὸ ἢ τελικὸ με ἢ χωρὶς δυνητικὸ «ἂν»)

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος οὐκ ἔφη **δέξασθαι** τοὺς ὄρκους, ἐὰν μὴ **ὀμνύωσιν**, ὥσπερ τὰ βασιλέως γράμματα ἔλεγεν. (μτφρ. Ὁ Ἀγησίλαος ἀπὸ τῆς μεριάς του εἶπε ὅτι δὲν θὰ δεχτεῖ τοὺς ὄρκους, ἀν δὲν ὀρκιστοῦν, ὅπως υπαγόρευε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλιά.)

Δηλώνει τὸ προσδοκώμενο. (Ἐὰν μὴ ὀμνύητε, οὐ δέξομαι τοὺς ὄρκους.)

Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠγοῦντο, εἰ τοῦτο ἄνευ τῆς σφετέρας γνώμης **ἔσοιτο**, χαλεπὸν **ἔσεσθαι**. (μτφρ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι πίστευαν ὅτι, ἀν θὰ γίνῃ αὐτὸ χωρὶς τῆς δικῆς τους γνώμης, θὰ εἶναι δυσάρεστο.)

Δηλώνει τὸ προσδοκώμενο. (Εἰ τοῦτο ἄνευ τῆς ἡμετέρας γνώμης ἔσται, χαλεπὸν ἔσται.)

Ἦγεῖτο γὰρ ἅπαν **ποιήσιν** αὐτόν, εἰ τις ἀργύριον **διδοίη**. (μτφρ. Γιατί νόμιζε ὅτι θὰ ἔκανε τὸ παν, ἀν του ἔδινε κάποιος χρήματα.)

Δηλώνει τὸ προσδοκώμενο. (Ἄπαν ποιήσω, ἂν τις ἀργύριον διδῶ.)

Τοὺς στρατηγοὺς εἰσελθόντας ἐκέλευον, εἰ τι βούλονται, εἰπεῖν. (μτφρ. Ἀφοῦ μπήκαν οἱ στρατηγοί, τοὺς παρακινούσαν νὰ μιλήσουν, ἀν ἠθελαν κάτι.)

Δηλώνει τὸ πραγματικὸ. (Εἰ τι βούλεσθε, εἶπατε / εἶπετε / εἶπητε / εἶπατε / εἶποιτε.)

γ) σε μετοχή (κατηγορηματική)

Τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο **ἤξοντα**, ἂν ἀμελήσωμεν; (μτφρ. Ποῖος εἶναι τόσο ἀνόητος, πὺ νὰ ἀγνοεῖ ὅτι ὁ ἀπὸ ἐκεῖ πόλεμος θὰ ἔρθῃ ἐδῶ ἀν φανούμε ἀμελεῖς;)

Δηλώνει τὸ προσδοκώμενο. (Ὁ ἐκεῖθεν πόλεμος δεῦρο ἤξει, ἂν ἀμελήσωμεν.)

Εἰδότες δὲ τὴν πόλιν τῶν μὲν περὶ τοὺς θεοὺς μάλιστ' **ἂν ὀργισθεῖσαν**, εἰ τις εἰς τὰ μυστήρια **φαίνοιτ' ἑξαμαρτάνων**, [...] εἰσηγγελλον εἰς τὴν βουλὴν [...]. (μτφρ. Ἐπειδὴ γνώριζαν ὅτι οἱ πολῖτες γιὰ τὰ τῶν θεῶν, θὰ ὀργίζονταν πάρα

πολύ, όπως γινόταν κάθε φορά που κάποιος φανερά ασεβούσε στα μυστήρια, ...κατήγγειλαν στη βουλή...)
Δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν. (Ἡ πόλις τῶν περὶ τοὺς θεοὺς μάλιστα ἂν ὠργίσθη, εἴ τις εἰς τὰ μυστήρια φαίνοιτ' ἑξαμαρτάνων.)

Παρατηρήσεις:

1. Αν η απόδοση εξαρτάται από αρκτικό χρόνο, ο υποθετικός λόγος αναγνωρίζεται σαν να ήταν ανεξάρτητος.
π.χ.
Καὶ γὰρ ἀκούω Δέξιππον λέγειν πρὸς Κλέανδρον ὡς οὐκ ἂν ἐποίησεν Ἀγασίας ταῦτα, εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἐκέλευσα.
Δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού.
2. Αν η απόδοση εξαρτάται από ιστορικό χρόνο, η υπόθεση (με εξαίρεση την υπόθεση του 2ου είδους, η οποία δεν μεταβάλλεται) έχει την μορφή εἰ + ευκτική του πλαγίου λόγου. Τότε το είδος της απόδοσης, το νόημα και η τροπή του εξαρτημένου υποθετικού λόγου σε ανεξάρτητο μας βοηθούν στην αναγνώρισή του.

π.χ.
Γινώσκων δέ, **ὅτι, εἰ μὴ ἵππικὸν ἰκανὸν κτήσαιτο, οὐ δυνήσοιτο** κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμῆν δέοι.

(ευθύς λόγος:) Ἐὰν μὴ ἵππικὸν ἰκανὸν κτήσωμαι, οὐ δυνήσομαι κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι.(δηλώνει το προσδοκώμενο)